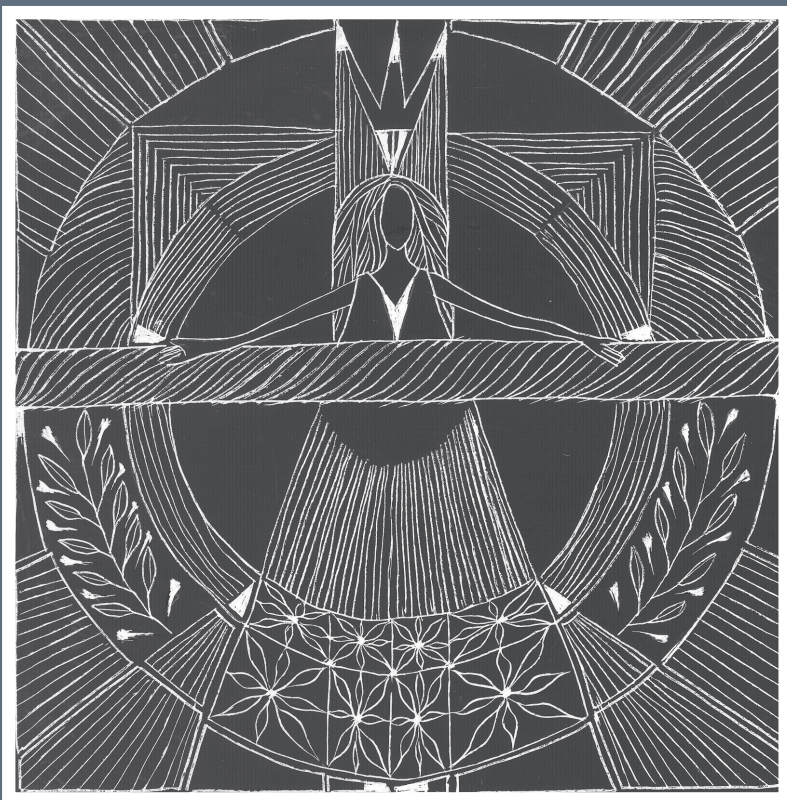

Jaana Kosonen

Juhlien jälkeen

Juhlien jälkeen

Jaana Kosonen

Juhlien jälkeen

© 2012 Jaana Kosonen

Päällys ja taitto: BoD™ – Books on Demand GmbH

Kustantaja: BoD™ – Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD™ – Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-498-927-5

Päiväkirjasta

20.5.2007

Reilu viikko sitten huomasin patin kaulalla. Siitä tämä alkoi, paitsi että se alkoi jo aiemmin.

Tällä hetkellä uskon kohde vaihtelee. Vihollisella ei ole vielä nimeä, joten ei tiedä miten taistella sitä vastaan – tai edes aloittaa taistelua. Usko on vahva, mutta alati vaihtuva:

Tämä hikoilu on pelkkiä vaihdevuosisioireita. Paha sanoa, että pelkkiä, kun olo on sietämätön.

Patit kaulalla ovat flunssaa tai jonkun tulehduksen aiheuttamia rauhasten suurentumia. Tai pientä kilpirauhasvaivaa.

Nivelkipuja nyt on ollut aina. Olkapään ja hartian kivut ovat vain liikunnan puutetta.

Eikö mahaan ole koskenut aina vähän?

Rintalastan ahdistus ja kipu on tietysti tupakanpoltosta.

Alaselkä on jumissa makaamisesta ja venyttelyn puutteesta.

Enkä minä ole niin paljon laihtunut. Itse asiassa hyvä vain.

Uskolla on sitten tämä toinen nimi: imusolmukesyöpä.

Huomenna menen tutkimuksiin, perjantaina lääkärille. Sen jälkeen asioita on nimetty ja jonkinlainen taistelu alkaa.

21.5.2007

Eilen löytyi ultrassa ainakin kolme pattia lisää: yksi uusi kaulalta ja kaksi vatsasta.

Olen kumman rauhallinen. Yritän tietoisesti keskittyä pieniin asioihin. Istun ja katson ulos. Luen Coelho'n Pyhiinvaellusta. En etsi tietoa enää netistä. Lähettelen vähän sähköpostia. Keittelen kahvia. Nukun välillä.

Olen miettinyt paljon viime vuoden sairaalareissua (myyräkuumetta) ja sitä viereisen petin laihtunutta naista jolle lääkäri sanoi ykskantaan, että hänellä on keuhkosityöpä. Se tuntui niin tyrmäävältä: "Rouva, teidän vaivanne syy on nyt selvinnyt. Se on keuhkosityöpä."

Nainen oli rauhallinen ja tyyni, sanoi "kiitos". Myöhemmin hän kertoi minulle, että oikeastaan tiesi jo ennen kuin lääkäri sen nimesi. En ymmärtänyt silloin naisen suhtautumisesta tietoon.

Nyt ymmärrän. Paljon rankempaa on olla tietämätön ja pelätä. Kun asialle tulee nimi – olkoon se nimi kuinka ruma tahansa, voiko se olla muuta kuin helpotus?

Nämä kaksi viikkoa ovat kuitenkin pysäyttäneet. Mitä minä oikein elämältä haluan?

23.6.2007 *Juhannuspäivänä saarella*

Viime yönä näin unen. On kuin olisin lentänyt kohti mäen harjannetta, tutussa metsässä. Kun pääsin lakipisteeseen, harjalle kuusikon reunaan, tiesin mitä sen takana on. Edessä levittäytyi ihmeellinen näky, kuin korkealta olisi katsonut kauas horisonttiin missä ei voi erottaa milloin maa loppuu ja taivas alkaa. Mutta se ei ollut maisema, oli vain avaruutta ja valkeutta. Valo tuli joka puolelta, se hehkui itse

näystä kirkkaana mutta pehmeänä. Ja samalla tunsin sanat: "Tässä kohtaa molemmat maailmat ovat yhtä maailmaa." Se oli onnellista, täyttä, puhdasta, kirkasta.

Herätessä en olisi halunnut luopua tästä näystä ja tunteesta. Mutta se oli helppo palauttaa mieleen, koska se oli niin voimakas. Yhä vielä illalla voin kokea sen ja tuntea, että jossakin on sellainen rauha.

24.6.2007

Kun sain tiedon syövästä (vaikka vielä ei ollut tietoa mikä syöpä oli lähettänyt etäpesäkkeitä), päätettiin että elämä jatkuu samanlaisena kuin ennenkin. Varsinkin lapsille sitä sanottiin moneen kertaan: kaikki jatkuu niin kuin ennen, äitiä vain hoidetaan.

Mies yrittää pitää yhä kiinni tästä illuusiosta. Minä en jaksa olla reipas: en jaksa juhlia juhannusjuhlissa, pitäisi päästä välillä levolle yksin omiin ajatuksiin, joku muu saa pestä matot tänä kesänä, en halua kertoa kaikille uudestaan ja uudestaan mikä syöpä ja mitkä hoidot aloitetaan. Nyt itkettää. Tämä on ehkä tämän kesän viimeinen kerta mökillä. Tämä voi myös olla viimeinen.

Nokka pystyy, kyllä sinä tästä selviät, sanoi nousuhumalainen juhannusjuhlia. Alan uskoa, että joku voi oikeasti olla mieleltään kana. Sanoi vielä, että vaikka ei halua puhua minun kanssani syövästä, niin olen hänelle silti rakas. Pidä rakkaasi, minulle sinä et sitä ole.

Illalla mies ja poika lähtivät vesille. "Sinun on aika oppia jo kaikki ajolinjat ja kivet lähivesillä", sanoi mies viisitoistavuotiaalle. Kaikki jatkuu niin kuin ennenkin. Minua vain itkettää niin hirveästi. Kaikki jatkuu ennallaan vaikka minua ei olisikaan.

25.6.2007

Jokaisella on tapansa purkaa surua ja pelkoa. Miehellä on menossa jatkuva rakennusprojekti: vanhan saunan purkua, grillin laittoa, varaston tekoa, kaivon koppia, ulkokuuussin säätöä. Kun peräkärrä on täynnä lautoja, ei voi olla ahdistunut.

29.6.2007

Ensimmäinen syöpähoito. Vanhin poika toi minut aamulla, aurinko paistoi.

Heti aamusta kävi lääkäri ja kertoi hoidot ja arviot: vaikkei tiedetä tarkalleen syövän syytä, niin hoidetaan levinneenä munasarjasyöpänä, koska sen merkkiaineet ovat koholla. Sytostaattia saan kolmen viikon välein, kolmen kuukauden päästä tutkitaan vaikuttavatko nämä Taxol ja Karpoblatin vai onko vaihdettava. Arvioidaan että hoito kestää puoli vuotta, sairauslomaa on kirjoitettu nyt vuoden loppuun.

Olin yön yksin tässä neljän hengen huoneessa. Iltapäivällä lähti vanha rouva kotiin, kova puhumaan. "Mies on yli kahdeksankymmentä, sehän se tekee kotihommat, ei siitä pidä valittaa. Mutta kun se pesee lattiat ja kävelee sitten sillä märällä niin että sukan jäljet näkyvät, niin kyllä minua hermostuttaa." Vastapäisiin sänkyihin piti tulla leikkauspotilaat, mutta he olivatkin päässeet heti kotiin.

Täällä on parikymmentä hoitopaikkaa, kauniit tilat, jotenkin intiimiä. Ramppasin yöllä monta kertaa vessassa. Siinä mitta-astialla istuessa ja lattiaa tuijottaessa, linoleumilaatat rupeavat elämään. Yhdessä laattassa on huutava mies, toisessa valtava puu ja venyttelevä kissaeläin. Lattian kuviot ovat vähän kuin marmoria, sotkettu taiten ja elävästi, sattumanvaraisesti, pinnalla mutta laattoihin syöpyneinä. Voisiko

näistä syöpäosaston käymälän lattiaista ennustaa kuten vuohen sisälmyksistä, kivistä tai korteista?

Oksensin vain kerran koko hoidon aikana.

24.7.2007 (sairaalassa, toinen hoito)

Ihmiset suhtautuvat yllättävästi toisen sairauteen, varsinkin vakaavaan. Olisiko suhtautuminen vielä poikkeuksellisempaa, jos kyseessä olisi (moraalisia?) tunteita nostattava sairaus, kuten HIV, maksakirroosi, skitsofrenia, syvä masennus...

Kaikenlaista vastaanottoa siis kohdataan:

Väistäjät. Ystävät piipahtivat käymään asioille. Puheltiin melkein tunti kesälomista, kissoista, puutarhanhoidosta, juhannuksen vietosta ja heidän nuhakuumeistaan. Ystäväpiirissä olin sanonut, että kaikille voi kertoa sairastumisestani avoimesti, ja oletin että myös he tietävät. Sanoin, että kissa on kiva kaveri nyt kun olen kotona pitempään, hyvä hoitaja – ”varmaan olettekin kuulleet jo tästä mun tilanteesta”. Kyllä, kyllä olivat kuulleet. Eivät vain osaa sanoa mitään kun ei ole kokemusta syövästä.

Sitä mistä ei puhu tai mitä ei halua nähdä, sitä ei ole olemassakaan. Jos se on loukkaavaa, se on minun ongelmani.

Loppuun asti hiottua väistämistä on tietysti se, että ei ole minkäänlaista yhteydenottoa: jos uskoo ennättävänsä ennen kuin toinen huomaa, voi vaihtaa kadulla toiselle puolelle.

Varovaiset. ”Se on niin sairas. Uskaltaakohan sille puhella, voiko kysellä? Parempi antaa levätä ja olla omissa oloissaan, ottaa sitten myöhemmin kontaktia”, sanovat toiset. Kyynelet silmissä he muistuttavat, että aina – MILLLOIN TAHANSA – voin soittaa ja pyytää apua.

Ystävät. Yllättävistä ihmisistä tulee läheisimpiä ystäviä. Hän on mutkaton ja suora, tulee piipahtamaan ("oli ikävä"), kysyy miten kamu voi, kuuntelee ja kyselee sairaudesta. Hämmästyttävää miten hän jaksaa kuunnella jatkuvaa jauhamistani pahoinvoinnista, tukanlähdestä, mielialoista ja kivuista. Uskaltaa tulla vaikka ei soita etukäteen, tulee vaikka ei ole mitään asiaa.

Huolehtijat. Suurimmat huolenpitäjät löytyvät omasta lähipiiristä, perheestä. Lapsista, varsinkin kahdesta vanhimmasta on kuoriutunut lähellä kulkijoita, jotka haluavat tietää ja olla tilanteen tasalla. Kaikista lapsista on löytynyt uudenlaista läheisyyttä, vaikka jokainen osoittaa sen omalla tavallaan: tekstiviestistä löytyi sana "äitikulta", kauppakassi pakataan ja kannetaan autoon, tiskit hoituvat pyytämättä – onneksi nuorimman selästä ohjeet vielä valuvat kuin vesi hanhen selästä.

Mies huolehtii eniten, vaikka sitä kaikin tavoin peitteleekin. Huolehtimista on olla iloinen ja aktiivinen, jutteleva ja tulevaisuuteen luottava, suunnitella kaikenlaista, antaa olla puhumatta, selittelemättä.

Jos en olisi sairastunut, olisinko tutustunut omiin lapsiini ja mieheeni näin hyvin?

Murehtijat löytyvät kai aina vanhemmista. Äidin suru on murhetta täynnä, vaikka se näkyy vain harvoin. Kuin kevyt verho heilahtaisi tuulessa ja näyttäisi hetken ajaksi todellisen maiseman.

Mutta mikä minä olen luokittelemaan ihmisten suhtautumista sairauteeni. Harvan kanssa haluan olla missään tekemisissä, enhän edes aina vastaa puheluihin. Vaikka spontaanit yhteydenotot ja kevyt rupattelu saavat iloiseksi, liian usein väistän ihmisiä. "Etkö sinä muista, että sinulla on ystäviä", kysyi vanha opiskeluystävä ja vanhimman lapseni kummi.

SYÖPÄÄN sairastuu meistä joka kolmas ja jokaista meitä tauti koskettaa elämämme aikana tavalla tai toisella. Jaana KOSONEN antaa kasvot syövälle ja sanat kokemuksille ja tunteille. Kirja sisältää päiväkirjamerkintöjä kirjoittajan saatua tietää taudistaan ja ravistavista kokemuksista matkan varrella. On lohduttavaa todeta, kuinka laaja tavallisen ihmisen tunneskaala on ja että siihen kuuluu myös viha. Että sairastava voi inhota niitä ympärillä hääriäviä ulkopuolisia, jotka ”eivät osaa olla”, kohdata sairasta ”oikein”. Lukija voi tutkiskella omia kokemuksiaan ja tunteitaan ja saada uusia työkaluja vuorovaikutuksensa kehittämiseen.

Mutta elämä on myös kaunista. Tästä kertovat runot, joilla taitava kirjoittaja vie lukijan milloin vattumetsään, milloin kissan maailmaan, mutta erityisesti kokemaan luonnon kauneutta. Kirja sisältää myös syvällisiä ja oivaltavia aforismeja sekä huumorilla ja äidillisellä lämmöllä maustettuja reseptejä lapsilleen.

Suomen Syöpäyhdistyksen kirjoituskilpailun voittajaessee ”Juhlien jälkeen” vuodelta 2010 sekä ”Suomalainen essee 2010” kilpailussa palkittu ”Suuren muuton harjoitus” ovat kirjan parhainta antia.

JAANA KOSONEN (1960 – 2011) – monitaitoinen ja monitaiteellinen lahjakkuus – voitti tekstillään ”Juhlien jälkeen” Suomen Syöpäyhdistyksen kirjoituskilpailun v. 2010. ”Suuren muuton harjoitus” toi hänelle toisen sijan Kotkan Pekkas-Akatemian, Pekkas-ryhmän ja Kymen Sanomien esseekilpailussa v. 2011. Hän oli mm. toimittajana Savon Sanomissa ja kuvittajana Metsälehdessä. Innostavana, luovana ja kehittäväenä nuorisotyöntekijänä Kotkan kaupungissa hän paneutui myös maahanmuuttajatyöhön ja vaikutti ratkaisevasti maan ensimmäisen kunnallisen maahanmuuttajaohjelman valmistumiseen Kotkan kaupungissa. Jaana Kosonen valittiin v. 2008 kaupungin ensimmäiseksi maahanmuuttotyön johtajaksi. Tätä tehtävää hän ei ehtinyt kuitenkaan aloittaa.

ISBN: 978-952-498-927-5

www.bod.fi

